

POSTANOWIENIE

Dnia 23 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wojciechowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Adam Redzik

SSN Aleksander Stępkowski

w sprawie z protestu wyborczego U. S.
przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych 23
czerwca 2025 r.,

pozostawia protest bez dalszego biegu.

Adam Redzik Paweł Wojciechowski Aleksander Stępkowski

UZASADNIENIE

U. S. (dalej także: Wnosząca protest) 12 czerwca 2025 r. (data stempla pocztowego) wniosła pismo, w którym „zakwestionowała wybory Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej”. Wnosząca protest podniosła, że brak obserwatorów postronnych, czy też mężów zaufania spowodował, że wyniki wyborcze nie są wiarygodne. W ocenie Wnoszącej protest budzą wątpliwości działania wyznaczonych służb, czy instytucji, które powinny odpowiednio zabezpieczyć tak ważne dla kraju wybory.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 321 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (tekst jedn. Dz.U. z 2025 r., poz. 365; dalej: „k.wyb.”) protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej wnosi się na piśmie do Sądu Najwyższego nie później niż w ciągu 14 dni od dnia podania wyników wyborów do publicznej wiadomości przez Państwową Komisję Wyborczą. Nadanie w tym terminie protestu w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe jest równoznaczne z wniesieniem go do Sądu Najwyższego.

Materialnoprawne podstawy protestu wyborczego określone są w art. 82 § 1 pkt 1 i 2 k.wyb. zgodnie z którym przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony protest z powodu:

1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub

2) naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

Zgodnie z dyspozycją art. 322 § 1 k.wyb. Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniający warunków formalnych.

Protest wyborczy jako pierwsze pismo procesowe w sprawie powinien odpowiadać warunkom formalnym określonym w art. 126 i nast. k.p.c. Niezbędne jest zatem, aby protest wyborczy zawierał: 1. oznaczenie podmiotu wnoszącego protest z podaniem jego adresu i numeru PESEL; 2. oznaczenie, w którym z obwodów do głosowania na obszarze danego okręgu wyborczego w spisie wyborców było umieszczone imię i nazwisko wnoszącego protest – jeżeli protest wnosi wyborca; 3. oznaczenie pełnomocnika wraz ze wskazaniem jego adresu – jeżeli został ustanowiony; 4. wniosek o stwierdzenie nieważności wyborów/wyborów w danym okręgu wyborczym/wyboru posła/wyboru senatora; 5. zarzuty; przedstawienie lub wskazanie dowodów, na których oparto zarzuty; 7. uzasadnienie zarzutów; 8. własnoręczny podpis skarżącego lub jego pełnomocnika. Ponadto, jeśli protest wyborczy składa osoba przebywająca za granicą lub na polskim statku morskim protest musi dodatkowo zawierać

oznaczenie pełnomocnika zamieszkałego w Polsce lub pełnomocnika do doręczeń zamieszkałego w Polsce wraz ze wskazaniem ich adresów.

Sąd Najwyższy uchwałą z 25 października 2023 r., I NZP 8/23, której nadano moc zasady prawnej, jednoznacznie stwierdził, że „w postępowaniach zainicjowanych protestami przeciwko ważności wyborów: do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz do Parlamentu Europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o których mowa w ustawie z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (tekst jedn. Dz.U. 2022, poz. 1277, ze zm.), a także w postępowaniu zainicjowanym protestem przeciwko ważności referendum, o którym mowa w ustawie z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (tekst jedn. Dz.U. 2020, poz. 851, ze zm.), nie mają zastosowania przepisy art. 130 § 1-2 oraz art. 1301a § 1-3 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1550, ze zm.)”. W sprawach dotyczących protestów wyborczych nie wzywa się zatem wnoszących protest do uzupełnienia braku formalnego pisma (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 4 czerwca 2025 r. I NSW 36/25).

W niniejszej sprawie Wnosząca protest w treści pisma nie wskazała numeru PESEL, co skutkuje koniecznością przyjęcia, że wywiedzione do Sądu Najwyższego pismo procesowe obarczone jest nieusuwalnym brakiem formalnym.

Niezależnie od powyższego protest ma charakter abstrakcyjny, gdy tymczasem w orzecznictwie Sądu Najwyższego akcentuje się, że protest wyborczy – jako środek procesowy o indywidualno-konkretnym charakterze – nie może stawiać ogólnych zarzutów co do potencjalnych naruszeń prawa wyborczego (np. postanowienie SN z 18 lipca 2019 r., I NSW 39/19).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego słusznie wskazuje się, że przedmiotem protestu nie mogą być zarzuty abstrakcyjne, hipotetyczne, dotyczące innych osób, bliżej nieokreślone, niezwiązane ściśle z sytuacją prawną protestującego (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 19 grudnia 2023 r. I NSW 1093/23; z 14 grudnia 2023 r. I NSW 1222/23, z 14 grudnia 2023 r. I NSW 839/23; z 13 grudnia 2023 r. I NSW 799/23; por. też postanowienia Sądu Najwyższego: z 14 listopada 2023 r. I NSW 83/23; z 7 listopada 2023 r. I NSW 86/23; z 30 października 2019 r. I NSW 117/19 z 18 lipca 2019 r. I NSW 39/19).

Sąd Najwyższy zauważa, że konstrukcyjnym elementem protestu wyborczego jest takie sformułowanie zarzutów popełnienia konkretnych przestępstw lub naruszeń Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyborów, które poparte są dowodami i wykazują naruszenie własnego, konkretnego, rzeczywistego i aktualnego interesu Wnoszącego protest.

Jak wynika z utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego, w przedmiocie protestu o którym mowa w art. 82 § 1 k.wyb. nie mieszczą się ogólnikowe zarzuty sprowadzające się do hipotetycznego założenia o nieprawidłowościach wyborczych, oparte jedynie na kontestowaniu wyników wyborów ogłoszonych przez właściwy do tego organ, na domniemaniach, hipotezach i założeniach o nieprawidłowościach, bez przedstawiania dowodów, które powinny uzasadniać, rzeczywiście potwierdzać zarzut protestu mieszczący się w granicach bezprawności (por. postanowienie Sądu Najwyższego z: z 7 lutego 1990 r. III SW 93/90, 5 grudnia 2007 r. III SW 63/07 16 lipca 2014 r. III SW 35/14).

W związku z tym również z tej przyczyny protest należało pozostawić bez dalszego biegu.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy, na podstawie art. 322 § 1 zd. 1 k.wyb. w zw. z art. 321 § 3 k.wyb., orzekł jak w sentencji postanowienia.

Adam Redzik Paweł Wojciechowski Aleksander Stępkowski

[r.g.]